

Til Stortingets Energi- og miljøkomité

Teknas innspill til Statsbudsjettet 2025 Energi- og miljøkomiteen

Tekna er skuffet over regjeringens satsing på klima og natur i forslaget til statsbudsjett. Teknas innspill til budsjettet prioriterer fire områder:

1. Vann og avløp
2. Natur
3. Klimakutt og klimatilpasning
4. Energieffektivisering

Prop. 1 S Klima- og miljødepartementet

Regjeringen har før budsjettframleggelse varslet en historisk satsing på natur. Langsiktig og bærekraftig forvaltning av naturen er nødvendig for at vi skal kunne fortsette å bruke godene fra naturen i fremtiden. I tillegg har naturen en egenverdi som må vernes.

For å sikre satsingen som er varslet, ber Tekna Stortinget om å bevilge totalt 1673 mill. kroner til natur, inklusive reversering av kutt i forhold til saldert budsjett for 2024 på 467 mill. Kroner.

Klima- og miljødepartementet (kap. 1400, post 21)

Norske kommuners investeringer i teknologi til avløpsrensing for å møte strengere krav, fører til økte gebyrer. Det er viktig å bruke ny og bedre teknologi, men innovasjon vanskeliggjøres av selvkostregimet for finansiering. Statlige midler er nødvendig for å sikre innovasjon i bransjen og bygging av kostnadseffektive løsninger. Norge trenger testanlegg for vann og avløp som kan ivareta forsknings- og innovasjonsoppgaver. Eksisterende tilskuddsordning for teknologiutvikling i vannbransjen gjelder drikkevann og ikke avløpssektoren.

Tekna ber Stortinget bevilge 50 mill. kroner til en tilskuddsordning for teknologiutvikling på avløpsområdet i vannbransjen etter modell av eksisterende ordning for drikkevann. Ordningen administreres av egnet myndighet underlagt klima- og miljødepartementet.

Kunnskap om klima og miljø (kap. 1410)

Tekna ber Stortinget om å øke bevilgningen under kap. 1410 med 412 mill. kroner over postene 21, 23, 71 og 73. Summen skal bidra til å kartlegge naturområder, styrke arbeidet med naturkart og gi økte midler til forskning.

Artsdatabanken (Kap. 1411)

Artsdatabanken er en viktig grunnlagsressurs for naturarbeidet. Tekna foreslår å øke bevilgningen til Artsdatabanken med 20. mill. kroner, slik at store behov for IKT-investeringer ikke går på bekostning av midler til ny kunnskap om natur og formidling av dette. .

Miljødirektoratet – natur (kap. 1420)

Tekna ber Stortinget bevilge 1241 mill. kroner over postene 01, 21, 31, 32, 60 og 80 for å styrke kapasiteten til arbeid med vern og restaurering av natur. Dette innebærer tiltak som erverv og vern av naturområder, restaurering av våtmark og myr og tilskudd til natursats. Beløpet inkluderer også reversering av et kutt på 449 mill. i forhold til revidert budsjett til skogvern over post 32.

Miljødirektoratet – klima (kap. 1420)

Tekna reagerer på at regjeringen nok en gang foreslår store kutt i klimasats og klimatilpasning.

Tekna foreslår å bevilgningen til post 61 fra 173,3 mill. til 300 mill. Dette utgjør en reell økning fra 2024. Av dette bør 100 mill. kr. gå til klimatilpasning

Enova SF (kap. 1428, post 50)

Det er positivt at det innenfor rammen foreslås 1,2 mrd. kroner til å redusere utslipp fra tungtransport. Samtidig innebærer forslaget til regjeringen å kutte bevilgningene sammenlignet med saldert budsjett på tre områder: 1,5 mrd. til punktutslippsprogram for industrien, 285 mill. til nullutslippslastebiler samt 35 mill. til en generell økning til Enova. En videreføring og prisjustering (3,8%) av disse bevilgningene, tilsvarer 1 889 mill. kroner.

Industrien står for ca. ¼ av norske klimagassutslipp. I løpet av det siste året har flere store norske selskaper varslet at de dropper ambisiøse klimasatsninger. Punktutslippsprogrammet er viktig for å utløse klimaprojekter, herunder projekter for fangst og lagring av CO₂.

Tekna ber Stortinget styrke bevilgningen til Enova med 1,9 mrd. kroner slik at bevilgningen til punktutslippsprogrammet og satsningen på nullutslippslastebiler kan videreføres på 2024 nivå?

Forskingssenteret *Centre for an Energy Efficient and Competitive Industry for the Future* har beregnet at det er 20 TWh overskuddsvarme fra norsk industri som kan benyttes til å effektivisere bedriftenes egne prosesser og benyttes av andre aktører i nærheten.

Stortinget bør anmode regjeringen om å finne egnede virkemidler for å høste de samfunnsmessige gevinstene av å utnytte inntil 20 TWh overskuddsvarme fra industrien.

Klimakvoter (kap. 1481, post 22 og post 25)

Tekna anerkjenner at klimakvoter er en del av systemet for å redusere klimautslipp. Samtidig mener Tekna at Norge ikke kan belage seg på å bruke klimakvoter i stor grad, for å møte sine utslippsforpliktelser.

Prop. 1 S Olje- og energidepartementet

NVE: (Kap. 1820, post 22 og post 60)

Erfaring viser at der hvor forebyggende tiltak er gjennomført har man sluppet kostbare skader. Dette har en enorm samfunnsøkonomisk gevinst. Postene 22 og 60 bør derfor økes for å forebygge flom og skredskader gjennom tiltak i regi av kommunene og NVE.

Tekna ber Stortinget øke bevilgningene på post 22 fra 353 til 400 mill. kroner og på post 60 fra 100 til 150 mill. kroner

Energieffektivisering og omlegging (kap. 1825, post 50 og 60)

Enovas og Husbankens midler til energieffektiviseringstiltak tas ned eller står på stedet hvil. Samtidig er det uklart om Norge når målet om 10 tWh lavere energibruk i husholdningene fram mot 2030. Med dagens strømstøtteordning vil ikke høy strømpris gi et tilstrekkelig prissignal til forbrukerne om å gjennomføre tiltak. Handlingsplanen for energieffektivisering viser at årlige bevilgninger på 4-5 mrd kroner kan utløse energieffektivisering som tilsvarer 25 prosent av Norges strømforbruk. Regjeringen er i budsjettet ikke i nærheten av slike tall.

Tekna ber Stortinget om å øke bevilgningen over dette kapittelet med minst 200 mill. kroner for å sikre en satsning på energieffektivisering som er egnet til å nå målet om energieffektivisering på 10 tWh.

Klima, industri og teknologi (kap. 1850, post 73 (Norges forskningsråd))

Norge står i startfasen av en enorm energiomstilling. Men i løpet av de siste årene har energiforskningen blitt kraftig svekket, herunder bevilgningene til Forskningsssentre for miljøvennlig energi. Draghi-rapporten har anbefalt å doble Horisontprogrammene fra nær 100 mrd. Euro til 200 mrd. Euro. Skal Norske forskningsmiljøer lykkes i å koble seg på utviklingen, må vi styrke innsatsen også her hjemme.

Tekna ber Stortinget om å styrke bevilgningen til post 73 med minimum 500 mill. kroner for 2025, samt å be regjeringen legge fram en strategi for satsning på energiforskning.

Klima, industri og teknologi (kap. 1850, post 70 (Gassnova SF))

Tiltak for CO₂-håndtering er viktige for å få klimautslipp fra industrien ned. Elektrifisering og overgang til biologisk materiale i forbrenningen passer ikke for alle. Utenom langskipprosjektet og forbrenningsanlegget på Klemetsrud, er ingen prosjekter klare for investeringsbeslutning. Tekna registrerer at regjeringen vil innføre midlertidige tiltak som reduserer barrierer og markedssvikt, men mener at Stortinget må forsterke denne ambisjonen.

Tekna ber Stortinget be regjeringen legge fram sak om å etablere en statlig ordning med auksjoner og differansekontrakter for håndtering av CO₂ fra fastlandsindustrien.

Klima, industri og teknologi (kap. 1850, post 71 (Teknologisenter Mongstad))

Regjeringen kuttet for inneværende år bevilgningene til testsenteret for karbonfangst på Mongstad med nesten 50 %. Dette kuttet videreføres i år. Regjeringen skriver i budsjettet at målet er å finne en kommersiell modell for drift av senteret.

Tekna mener Stortinget må opprettholde bevilgningene på minimum 2023-nivå og øke bevilgningene til teknologisenteret på Mongstad til 160 mill. kroner, da dette er viktig for å stimulere til nødvendig innovasjon og utvikling.